

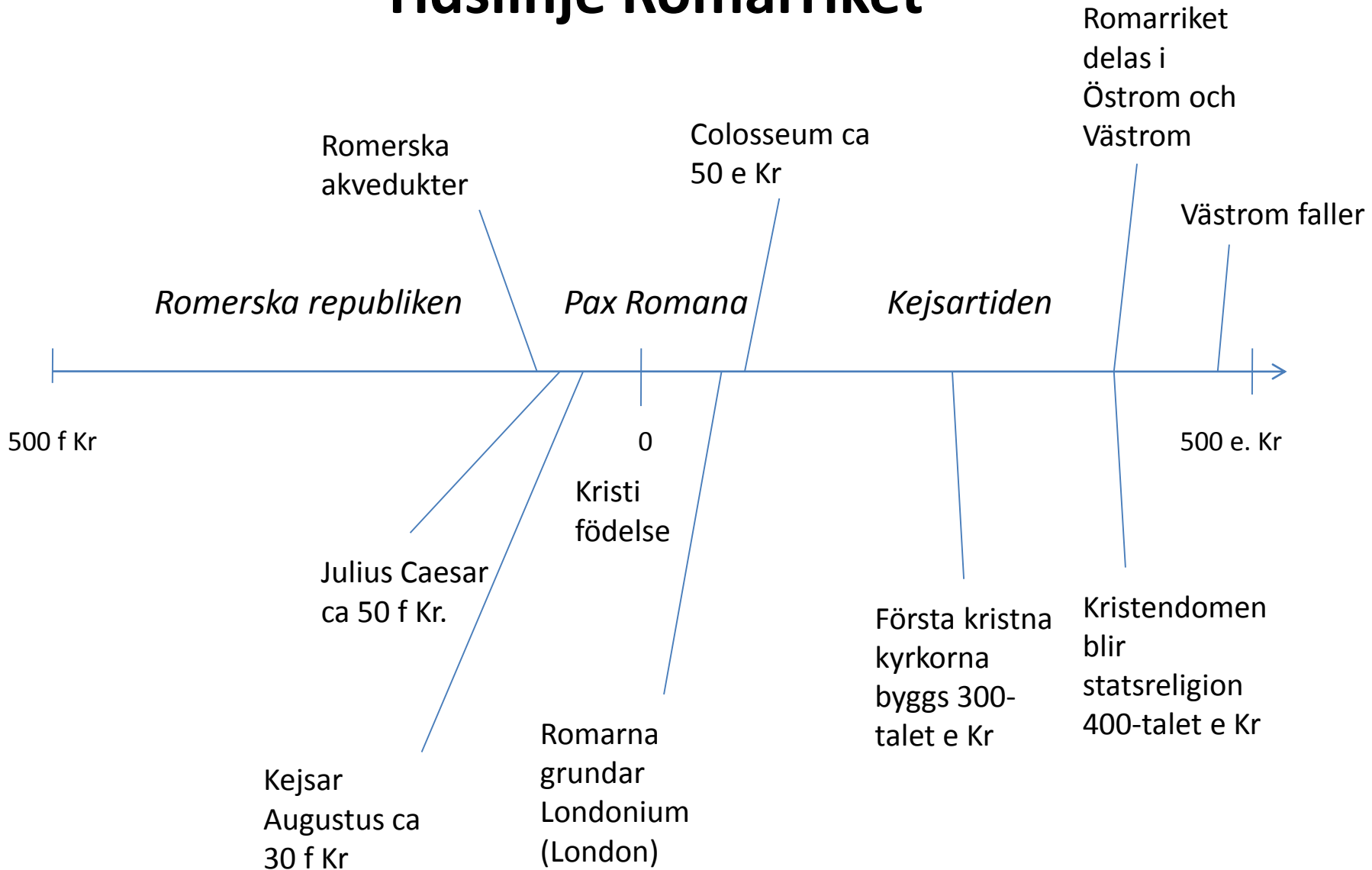
ROMARRIKET

”ALLA VÄGAR BÄR TILL ROM”

”ROM BYGGDES INTE PÅ EN
DAG”

- http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=dwpp60nRVAw

Tidslinje Romarriket

Sagan om Rom

- Det var en gång två små pojkar som lagts i en korg ensamma vid floden Tibern...
- Romulus och Remus – de var tvillingar
- En varghona tog hand om pojkarna
- Pojkarna växte upp och blev starka män
- De dödade den elake kungen och deras morfar blev kung. Som belöning fick de ett stycke mark vid Tibern
- De började bygga en stad – Rom fick sitt namn efter Romulus

Hur byggdes Rom i verkligheten?

- Längs Tibern finns sju kullar
- På tre av dem byggde bönder och herdar små byar
- Folk träffades och bytte boskap och brödsäd mot fisk, salt och järn
- Marknadsplatsen växte och blev staden Rom under 500-talet f Kr

Olika folk i Italien

- På den italienska halvön bodde många olika människor – de talade olika språk
- Latinarna bodde i Rom och på landet runt staden - talade latin = romare
- Norr om Rom bodde etruskerna
- I södra Italien och på ön Sicilien bodde greker
- Romarna anföll sina grannar och tillslut besegrades etruskerna och grekiska städer
- Romarna hade nu makten över hela Italien

Världsväldet

- Romarna krigade även mot kartagerna (Kartago, dagens Tunisien)
- En av kartagernas befälhavare hette Hannibal
- Hannibal använde elefanter i sin armé
- I fjorton år drog Hannibal runt i Italien med sin armé – lyckades aldrig erövra Rom
- Romarna angrep istället staden Kartago och vann
- Romarna erövrade även Grekland – under 600 år växte romarnas rike
- År 117 e Kr. var det som störst...

Hur Romarriket styrdes

- Romarriket hade ingen kung
- Riket var en republik – i en republik väljs ledarna
- Kungar väljs inte – de ärver sin makt och detta tyckte inte romarna om
- Riket skulle styras av *senaten* och *två konsuler*
- *Senaten* bestod av män från stadens rikaste familjer

- De *två konsulerna* hade Roms vanliga fria män valt
- Om det t ex blev krig, valdes en *diktator* men han fick bara ha makten i ett halvår

Romarna tog efter grekernas kultur

- Romarna blev imponerade av den grekiska kulturen – bibliotek, byggnader, skulpturer
- Många greker tillfångatogs och blev slavar – de fick undervisa romarna
- Grekiska blev det språk alla i Rom ville kunna
- Romarna läste också grekisk filosofi och vetenskap
- Grekiska skådespel spelades på romerska teatrar

Att leva i Romarriket

- Roms allra rikaste män tog alla stora rikedomar efter krigen– stora byggnader, broar, vattenledningar och vägar byggdes
- De vanliga människorna blev fattiga av krigen
- Alla romerska bönder över 17 år var tvungna att göra krigstjänst
- Många rika storbönder tog över jordbruk där slavar fick arbeta

- Många små bönder fick istället flytta till Rom för att söka arbete
- Familjen var viktig
- Männen bestämde ensam över familjen – ingen jämlikhet mellan könen
- Kvinnorna fick ofta många barn och de skulle sköta om familjen men de kunde även besöka badhus och teatrar
- I enkla hem började barnen arbeta vid 6-7 års ålder
- I rika hem började barnen i skolan som kostade mycket pengar

Gladiatorer

- Gladiatorerna var slavar
- De skulle roa publiken på arenor – slagsmål mot vilda djur eller mellan varandra
- Kamp mellan liv och död
- Slogs på amfiteatrar
- Vem som helst kunde bli slav – alla soldater som togs tillfånga blev slavar, de som inte betalade skatt kunde bli slav
- Slaven såldes och slaven blev ägarens egendom

- Slaverna hade ingen frihet, de hade ingenting att säga till om
- Vissa behandlade sina slavar illa – straffade med spö och piska
- Slavernas barn var även ägarens egendom

Julius Caesar

- 50-talet f Kr: Julius Caesar var en romersk militär och konsul – befälhavare för norra armén
- Anföll Gallien med sin armé och vann (dagens Frankrike)
- Många galler såldes som slavar
- Caesar var populär hos folket och hos armén
- Att Caesar var omtyckt oroade senaten
- Ett inbördeskrig utbröt och Caesar segrade
→ utropade sig själv till diktator på livstid

- Kär i Kleopatra? Egyptens drottning
- Besegrade många fiender – ”Veni, vidi, vici” = ”jag kom, jag såg, jag segrade”
- Genomförde stora reformer:
 - lät bygga broar och stenlagda vägar
 - hjälpte fattiga genom att dela ut gratis spannmål
 - grundade nya kolonier utanför Italien
 - de skuldsatta bönderna fick hjälp med sänkta räntor

- Ny kalender: tidigare hade romarna räknat efter månen med mars som första månad men nu införde Caesar kalendern efter solåret
- Kalenderåret bestämdes till 365 dygn
- Januari blev årets första månad
- Kalendern kom att kallas den julianska och månaden juli uppkallades efter honom

Caesar mördades

- Många stormän såg Caesar som ett hot
- Caesar ville ha mer makt
- Den 15 mars år 44 f Kr kom Caesar till ett senatsammanträde
- Där mördades Caesar med 23 dolkhugg
- Totalt 60 senatorer hade deltagit i planeringen av mordet

Maktkamp efter Caesar

- En fältherre, Antonius ville ha makten efter Caesar
- Caesar hade adopterat den 18-årige släktingen Octavianus som sin arvinge
- Maktkamp mellan Antonius och Octavianus om vem som skulle efterträda Caesar
- Antonius reste till Egypten och blev kär i Kleopatra

- Under tiden stärktes Octavianus makt i Rom – förklarade krig mot Egypten
- Antonius besegrades med list (fick höra att Kleopatra var död och gav då upp)
- Kleopatra försökte charma Octavianus men Octavianus var inte intresserad
- Kleopatra skulle föras till Rom som fånge men begick självmord med hjälp av giftormar
- Kleopatra ville hellre dö som drottning än att föras som fånge till Rom

Kejsardömet

- Octavianus var ensam kvar vid makten och utropades till kejsare
- Fick namnet Augustus men kallade sig själv för Caesar
- Alla Augustus efterträdare kallades för Caesar = kejsare
- Augustus inledde kejsartiden i Romarriket
- Härskade i över 40 år

Pax Romana

- Augustus lyckades skapa ordning i riket
- Romarriket var starkt och väl sammanhållet (bara vid gränserna som krig förekom då och då)
- Pax Romana = fredsperiod som varade i 200 år
- Vanligt folk hade det bra om man jämför med andra tider...
- Men det var stora skillnader mellan fattiga och rika

- Massor med vägar byggdes
- Människor med olika ursprung samsades
- Många slavar frigavs
- Latin och grekiska användes överallt
- Samma mynt infördes över hela riket
- Kulturen blomstrade
- I städerna byggdes teatrar, vattenledningar och badhus
- Handeln gick bra

Ny religion – kristendomen

- För ca 2000 år sedan fick Maria och Josef veta av en ängel att de skulle föda en son
- Jesus föddes i Betlehem
- Jesus började predika om den kristna läran och kallade sig själv Guds son
- Jesus var Messias enligt kristna – skapa evig fred och lycka på jorden
- Många människor lyssnade på Jesus och tog efter hans budskap
- Romarna dömdo Jesus till döden – korsfästes och återuppstod tre dagar senare
- Jesus lärjungar spred den kristna läran vidare

- Ju fler människor som blev kristna, desto mer irriterade blev romarna...
- T ex att kvinnor fick vara med när de kristna tillbad sin gud, ansågs som omoraliskt i den romerska traditionen
- Under 200-talet e Kr. fick de romerska soldaterna svårt att hålla fiender borta
- Fler soldater behövdes och högre skatter togs ut av vanliga småbönder
- Missväxt, brist på silver och butiker fick stängas

Kristna förföljda

- När det blev oroligt i Romarriket var det många som skyllde på de kristna
- På 200-talet förbjöds de kristna att fira gudstjänster
- Deras texter brändes och kristna avrättades för att de vägrade tillbe kejsaren som sin gud
- De kristna träffades i ändå

Kristendomen statsreligion

- Efter flera hundra år av förföljelser insåg rikets styrande att det inte lönade sig att jaga de kristna
- Kejsare Konstantin ansåg att det var klokare att hjälpa dem och blev själv kristen
- Alla kristna samlades på en plats – kyrkan
- Vissa män var präster
- Kyrkan var den enda organisation som fungerade i riket

- I slutet av 300-talet bestämde Konstantin att kristendomen skulle vara en statsreligion
- Alla andra religioner förbjöds
- Överallt i det romerska riket byggdes kyrkor där tempel tidigare stått
- Biskopar och kejsare hjälptes åt att hålla ordning på folket

Romarikets undergång

- Efter Konstantins död blev Romariket allt mer splittrat och det var svårt att hålla ihop hela riket
- Soldater gjorde uppror och ropade ut sina egna befäl till kejsare
- Omöjligt att hålla ihop det stora riket
- År 395 delades riket i två delar: Östrom och Västrom

- Det västromerska riket styrdes av kejsaren i Rom
- Den östra delen styrdes av kejsaren i Konstantinopel
- Vid slutet av 300-talet härjades stora delar av östra Europa av ett ryttarfolk, hunnerna
- Hunnerna drev från norra och östra Europa iväg flera germanska folk – bosatte sig i Romarriket
- År 410 intogs Rom av ett germanskt folk som kallades västgoter

- Senare på 400-talet plundrades Rom av ett annat germanskt folk, vandalerna
- Roms kejsare tvingades föra det ena kriget efter det andra
- Färre krigsfångar blev slavar än tidigare
- Jordbruket fick brist på arbetskraft och bönderna blev fattigare = mindre skatt till staten
- Kejsaren gav ut mer mynt blandat med tenn och bly – mindre värda än silvermynt
- Man övergick till byteshandel

- Byteshandeln gjorde att handeln minskade
- Romarriket i ekonomisk kris
- År 476 avsattes den siste västromerske kejsaren av en germansk armé
- Det östromerska riket bestod i ytterligare 1000 år innan det på 1400-talet erövrades av turkarna – Osmanska riket
- Romarriket var över...